

שאלות ותשובות – שכבות י' – י"א תשע"ו 30.11.15

האם כל ההתאמות מוגבלות ב- 10%?

לא. יש הנחייה כללית האומרת שעפ"י הספרות מקובל כי אחוז התלמידים עם לקות הלמידה נע בין 5%-15%. לגבי כלל ההתאמות- אין הגבלה של 10%. ההגבלה של 10% קיימת רק לגבי הקראת שאלון הבחינה והכתבת תשובות לבוחן ניטראלי ובנוסף באנגלית התעלמות משגיאות כתיב בשאלונים F, G (5 יח"ל).

האם יש מגבלה לתלמיד בהתאמות?

לא. המגבלה אינה של התאמות אלא של תלמידים. לא משנה אם תלמיד מקבל התאמה אחת מאלו או שתיים או שלוש. עדיין ייספר כתלמיד אחד.

מה קורה עם תלמידים שלא ניכללו ב- 10%?

קיימים שני מצבים:

- א. במידה וקיימת החלטה של תמימות דעים בוועדה הבית ספרית לגבי יעילות/נחיצות ההתאמה, החלטה אשר התקבלה באופן מקצועי ומתוך הכרות של ביה"ס את התלמיד. ובהסתמך על כך שלא נצפתה הפרעה תפקודית משמעותית המצדיקה את מתן ההתאמה. התלמיד ו/או הוריו רשאים לערער על כך לוועדה המחוזית. הם מגישים את נימוקיהם לביה"ס שמגיש את הערעור ע"ג טופס ערעור לוועדה המחוזית.
- ב. במידה והוועדה הבית ספרית ראתה לנכון שהתלמיד בכל זאת זקוק מאוד להתאמה, גם אם בעדיפות נמוכה מאלה שנכללו ב- 10%, ביה"ס יכול לפנות למפקח הכולל של ביה"ס, תוך הצגת נתוני ביה"ס ושיקולי הדעת שהנחו אותו בהחלטות, ולבקש הגשת בקשה לוועדה המחוזית להתאמות אלה עבור אותם תלמידים. במידה והמפקח מאשר יכול ביה"ס לפנות עם האישור לוועדת התאמות מחוזית שתדון בבקשה.

האם צריך אבחון פסיכודיקטי להגשה לוועדה מעל 10%?

לא. אין צורך. אבחון דידקטי מספיק, דוגמאות מבחנים שבדקו היבחנות עם וללא ההתאמה ועדויות המורים המלמדים את התלמיד מספיקות, וכל שאר המסמכים להתאמות, כפי שמוגשים לוועדה המחוזית ברמה 3.

האם ניתן לבקש התאמות רק במקצוע אחד או שניים?

ברבי מלל הבקשה היא רק לכל רבי המלל (לא ניתן לבקש עבור מקצוע רב מלל אחד בלבד). בשאר המקצועות לא חייבים לבקש עבור כל המקצועות אם אין צורך. יחד עם זאת, יש לבדוק היטב לפני

ההגשה שאכן אין בקשות נוספות עבור אותו תלמיד. לכל תלמיד מותרת הגשת בקשה אחת בלבד ללוועדה המחוזית. לא ניתן יהיה לדון במקצוע אחד בנפרד במועד מאוחר יותר.

האם ביה"ס מוגבל באחוזי ההגשה לוועדות המחוזיות?

לא. יחד עם זאת, חשוב שביה"ס יראה לנגד עיניו כי עפ"י הספרות המקצועית האחוז של תלמידים עם לקות משמעותית המצדיקה התאמות בדרכי הבחנות ברמה 3 הינה 3%-5%.

הגשת יתר ללא הצדקה גורמת עומס עבודה מיותר לביה"ס ולוועדות ואף עלולה לגרום אכזבה של תלמידים, הורים ומורים. מומלץ להשקיע יותר בהתערבות לימודית וסיוע לתלמיד בתוך ביה"ס.

מה נדרש ביה"ס להגיש לוועדה בבקשה מעל 10%?

אישור מפקח על גבי נספח 4, אבחון דידיקטי/פסיכודידיקטי, חוות דעת מורים בשני מקצועות רבי מלל, (באנגלית- חוות דעת על גבי נספח אנגלית). כמו כן, יש להגיש בכל מקצוע בו נמסרת חוות הדעת בחינה רגילה ובחינה עם ההתאמה (הקראה או הכתבה), כולל ציון לכל אחת מדרכי ההיבחנות. וכל שאר המסמכים להתאמות, כפי שמוגשים לוועדה המחוזית ברמה 3.

לצורך אישור התעלמות משגיאות כתיב באנגלית יש לשלוח מחוון מורה, מבחן תלמיד וחיבור תלמיד ובו סימון השגיאות וטיבן (שגיאות איות או דקדוק).

כשהבקשה מתייחסת לאנגלית יש לוודא שבאבחון מופיע חלק שבדק ישירות את תפקוד התלמיד בשפה האנגלית (קריאה, כתיבה, הבנה וכו') ולא רק המליץ על התאמות באנגלית כחלק מהמסקנות הנובעות מבדיקת השפה העברית.

האם בוחן נייטרלי חייב להיות מורה לא מאותו מקצוע שתלמיד נבחן בו?

ישנם נהלים באגף הבחינות מי מורשה לשמש כבוחן נייטרלי ולכן יש לפנות לאגף הבחינות.

תלמיד שצריך להבחן בע"פ ויש לבנות לו תיק- האם על מורי רבי המלל לבחון אותו כר: רגיל, הקראה והכתבה לבוחן ובע"פ?

יש לבחון את התלמיד עם התאמות ברמה 1,2. במידה ואלה לא עזרו, יש לבחון על אותה בחינה בע"פ. יחד עם זאת, במידה ועיקר הקושי הוא גרפומטורי (יכולת כתיבה טכנית) חשוב, טרם הבחינה בע"פ, לנסות ראשית לבחון את התלמיד עם ההתאמה: שעתוק. במידה והתאמה זו לא מסייעת, היות וגם התלמיד לא מבין את כתב ידו, ניתן להיעזר – בהכתבה לבוחן נייטרלי. התנסויות אלה, כולל ציונים מפורטים בכל דרך היבחנות יש לשלוח לוועדה המחוזית, זאת במידה והתלמיד בכ"ז נזקק לבחינה בע"פ.

האם ההתאמה של התעלמות משגיאות כתיב ברבי מלל לא קיימת יותר?

נכון להיום התאמה זו שרירה וקיימת .

האם תלמידים דיסקלקולים יכולים להבחין גם במדעי הסביבה חוץ מביולוגיה ופיזיקה ומי קובע את מקצוע ההמרה?

ידוע לנו שמדעי הסביבה נכללים במקצועות ההמרה. אולם על-מנת לקבוע את מקצוע ההמרה לאחר אישור הועדה מחוזית להמרה במתמטיקה למקצוע מדעי אחר, יש לפנות לאגף הבחינות לשם קביעת מקצוע ההמרה.

חוזר אגף הבחינות בתחום האנגלית לא ברור. בתי-ספר מקבלים ממנו הרושם שבכל מקרה של השמעה כהתאמה בודדת או הקלטה כהתאמה בודדת עליהם להפנות תיק לועדת התאמות מחוזית. האם כך הדבר?

השמעה או הקלטה באנגלית הינם בסמכות ביה"ס במגבלה של עד 10%. יש לנהוג בהם עפ"י הנהלים שצויינו לעיל. (מעל 10% להפנות לועדה המחוזית) רק במידה וביה"ס מבקש לתת לתלמיד התאמה כפולה באנגלית (השמעת שאלון והקלטת תשובות) עליו להגיש את הבקשה לועדה מחוזית, מאחר ובדרך היישום המתקשבת הינה זהה ליישום האישור להיבחנות בע"פ.

התעלמות משגיאות כתיב באנגלית בשאלונים הגבוהים FG, האם ההתאמה היא 10% מכלל תלמידי השכבה, כפי שכתוב בתרשים הזרימה או שמדובר רק ב-10% שניגשים לבחינה?

התעלמות משגיאות כתיב מחושב בנפרד מהקראה והכתבה. מדובר ב- 10% מלומדי 5 יח"ל בשכבה.

הנוהל הוא שבמידה וביה"ס חורג מ-10%, בתחום הקראה והכתבה ברבי מלל, השמעה או הקלטה באנגלית, עליו לפנות למפקח ביה"ס, על-מנת לקבל החלטה משותפת האם להגיש כחורג לועדת התאמות. האם יש מגבלה על כמות התלמידים שמותר להעלות לדיון מפקח והאם יש הגבלה על מספר התלמידים שמותר יהיה להגיש כחורגים לועדת התאמות?

באופן עקרוני אין הגבלה. עם זאת יש להתייחס לאחוזים במקובלים פ"י מחקרים. היות וה- 10% בנוסף להתאמות ברמה 3 הינם מעבר לממוצע. הצפי הוא כי חריגה לדיון מפקח תהייה של אחוזים בודדים נוספים. במידה ומדובר ב"ס בעל אוכלוסייה חריגה יידון הדבר עם מפקח ביה"ס המכיר את פרופיל בתי הספר שבפיקוחו.

שאלות ותשובות – שכבת י"ב תשע"ו

מי מאשר הקראה, הכתבה והתעלמות משגיאות כתיב באנגלית?

בשכבת י"ב התאמות אלה חזרו לאחריות ואישור ביה"ס בעברית ואנגלית ובכל היקף יחידות הלימוד ללא מגבלת אחוזים. יש לזכור כי בבקשה להתאמות אלה באנגלית מספיק אבחון דידקטי אך הוא חייב לכלול חלק שבדק ישירות אנגלית. כמו כן כשיש התאמה כפולה באנגלית (השמעת שאלון והקלטת התשובות) מאחר והיישום הוא מתוקשב כמו זה הבחנות בע"פ, נדרש אישור הוועדה מחוזית.

האם ביה"ס רשאי לאשר התאמה ברמה 3 בכל המקצועות למי שאושר לו במקצוע אחד?

ביה"ס רשאי להרחיב התאמה ברמה 3 שאושרה על ידי הוועדה המחוזית ברבי מלל בלבד לכל רבי המלל. לצורך כך, על ביה"ס להגיש לוועדה בקשה להרחבת התאמה ברב מלל אחד או התאמה זמנית לרב מלל גורף על גבי נספח 16, ללא מסמכים מגבים נוספים. את הבקשה יש להגיש במועדי ההגשה של שאר התיקים לוועדות המחוזיות (חורף וקיץ).

במידה והאישור להתאמה ניתן לאחר תום השביתה (במרץ 2015) לא ניתן להפכו לאישור גורף ברבי מלל.

מה קורה עם שאר המקצועות?

בשאר המקצועות אין אפשרות לביה"ס להרחיב התאמה בעצמו או להפוך זמני לקבוע. במידת הצורך יש להגיש לוועדה המחוזית כבעבר.